

LESZEK LUDWIKOWSKI

Nieubłagany czas zabrał z naszego grona Dyrektora Ludwikowskiego, który zawsze w naszej pamięci pozostanie jako wspaniały godny najwyższego szacunku człowiek — Kierownik, Wychowawca, Przyjaciel i kolega.

Swoją drogą życiową związany był nierozdzielnie z miastem Krakowem. Krakowowi poświęcił całe swoje życie jako badacz, konserwator, muzeolog i popularyzator.

Urodził się 7 lipca 1925 r. w Skawinie, tutaj też uczęszczał do szkoły podstawowej, a następnie pobierał naukę w gimnazjum w Krakowie.

Gorący patriota, we wrześniu 1939 r. jako niespełna 16-latek podjął ochotniczą służbę w Szpitalu Wojskowym, a następnie wraz z wieloma dzielił los tułacza w Rumunii. Po powrocie do kraju pracował od 1942 roku na stacji kolejowej w Skawinie, uczestniczył w kompletach tajnego nauczania, zdając „małą maturę”, jednocześnie brał udział w konspiracji jako żołnierz Armii Krajowej.

Po wojnie kontynuował naukę w Gimnazjum i Liceum im. Jana III Sobieskiego, gdzie złożył egzamin maturalny w lutym 1946 roku.

Od 1947 roku podjął pracę jako przewodnik po zabytkach Krakowa. Należał do inicjatorów

i organizatorów stałej służby przewodnickiej po Krakowie. Przez cały czas pozostawał wierny swej młodzieńczej pasji przewodnika po Krakowie. Jego zasługi na tym polu choć tak ulotne, zda się niewymierne, mają nieprzemijającą wartość. To dzięki Niemu milionowe rzesze turystów mogły pod fachową opieką poznać Kraków, uczyć się rozumieć i kochać nasze miasto. Pracę tą starał się wykonywać do końca, choć w ostatnich latach z rzadka prowadził grupy — to jako wykładowca i nauczyciel, autor licznych przewodników, stale dbał o kształcenie następców — uczniów, którzy kontynuują rozpoczęte przez Niego dzieło. W uznaniu zasług, za organizację Ruchu Przewodnickiego odznaczony został Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego oraz obdarzony godnością Honorowego Przewodnika po Krakowie.

Studia z zakresu historii sztuki odbył w Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1950—53 składając egzamin I-go stopnia, następnie w roku 1960 na podstawie pracy pt. „*Stara Bóżnica w Krakowie*” otrzymał stopień magistra historii sztuki. W 1953 roku podjął pracę w Miejskiej Radzie Narodowej w Krakowie jako konserwator zabytków, a następnie od 1. VIII. 1957 — jako Główny Konserwator. Pozostawał na tym stanowisku przez 9 lat. W ciągu tego okresu był inicjatorem opracowania długofalowych planów kompleksowej restauracji zabytków naszego miasta. Pod Jego kierownictwem dokonano generalnego przeglądu obiektów zabytkowych przeprowadzając ewidencję i klasyfikację 713 obiektów. Wśród najważniejszych dokonań, realizowanych pod Jego kierunkiem i nadzorem trzeba wymienić: remont i adaptację gmachów powięziennych św. Michała na Muzeum Archeologiczne, remont Sukiennic (1959), restaurację Starej Bóżnicy na Kazimierzu przy ul. Szerokiej (1959), odnowienie zabytkowej Kamienicy Bonerowskiej, uporządkowanie powierzchni Rynku Głównego, remont Wieży Ratuszowej, „*Domu pod Krzyżem*” przy ul. Szpitalnej i wiele, wiele innych prac.

Od sierpnia 1966 roku był V-Dyrektorem Muzeum Etnograficznego w Krakowie. Tutaj swe doświadczenie i umiejętności wykorzystał z dużym powodzeniem przy remoncie i adaptacji Ratusza Kazimierskiego na siedzibę Muzeum Etnograficznego. Należał do współtwór-

ców wystawy stałej poświęconej „Polskiej sztuce ludowej”. Był też autorem przewodników po tej wystawie. W 1971 roku objął stanowisko V-Dyrektora d/s Naukowych Muzeum Historycznego m. Krakowa. Z całą pasją i zaangażowaniem poświęcił się sprawom organizacji i rozwoju tej placówki. Zabiegi o pozyskanie nowych lokali, budowa ekspozycji stałych „Z dziejów i kultury Krakowa”, „Z dziejów i kultury Żydów w Krakowie”, „Militariów” i „Zegarów”, opieka nad wieloma wystawami czasowymi, które powstały z jego inspiracji i pod jego merytorycznym kierownictwem bez reszty wypełniły jego czas.

Jako muzeolog i znakomity znawca sztuki i Krakowa wiele uwagi poświęcał pozyskiwaniu nowych kolekcji. Dzięki przede wszystkim Jego zabiegom i trosce pozyskano do zbiorów znakomitą kolekcję *Zegarów*.

Osobną znaczącą kartę służby na niwie popularyzacji kultury i dziejów Krakowa, stanowił Jego wkład w zorganizowanie i prowadzenie dorocznych konkursów dla młodzieży pod nazwą „Czy znasz Kraków?”. Tysiące młodzieży dzięki Jego pracy uczyło się poznawać tajemnice Starego Krakowa, kochać piękno naszego miasta. Za tę działalność prowadzoną nieustannie przez ponad ćwierć wieku otrzymał dyrektor Leszek Ludwikowski Medal Komisji Edukacji Narodowej.

W końcu należy wymienić jego pracę badawczą i popularyzatorską. Był Leszek Ludwиковski tym autorem, który cały swój talent i umiejętność oddał w służbę Krakowowi. Był autorem wielu rozpraw artykułów, monografii i przewodników poświęconych miastu i jego zabytkom. Bibliografia Jego dorobku liczy ponad 150 pozycji, wśród których wiele to obszerne studia i przewodniki tłumaczone na kilka języków obcych. Jego zainteresowania badawcze koncentrowały się z jednej strony wokół problematyki konserwatorskiej, z drugiej zaś na szeroko pojmowanej sztuce i kulturze Krakowa. Oto niektóre z nich: „*Stara Bóznica na Kazimierzu — monografia zabytku*”, „*Kraków — przewodnik*”, „*Ulicami Krakowa*”, „*Kraków i okolice*” (wersja pol. ang. franc. niem.), „*Dzieje Bractwa Kurkowego*”, „*Szopki Krakowskie — dzieje tradycji i konkursów*”, „*Sukiennice*”, „*Ratusz na Kazimierzu*”, „*Wieża*

Ratuszowa", „Kraków — światowe dziedzictwo Kultury” (wersja: ang. franc. włoska), „Muzealnictwo i ochrona zabytków w Krakowie w XIX i XX w.”.

Był dyrektorem Leszek Ludwikowski inicjatorem, współorganizatorem i członkiem Kolegium, niestety nie zrealizowanej „Encyklopedii Krakowa”. Był ponadto autorem wielu artykułów ogłaszanych na łamach dzienników i tygodników m. in. „Dziennika Polskiego” „Echa Krakowa”, „Słowa Powszechnego”, „Przekroju”, „Kraka” i innych. Zrealizował wiele audycji radiowych i telewizyjnych.

Praca zawodowa nie wypełniała całego Jego czasu, był znanym i cenionym działaczem społecznym członkiem Stronnictwa Demokratycznego w którym przez wiele lat pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji. Należał do współorganizatorów i najaktywniejszych działaczy Stowarzyszenia Autorów Polskich, był członkiem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Szczególne więzy łączyły Go z Bractwem Kurkowym, któremu to Towarzystwu poświęcał wiele uwagi i troski.

Za swą pracę zawodową i społeczną został odznaczony wieloma odznaczeniami m. in. Złotą Odznaką za pracę społeczną dla m. Krakowa, Odznaką Zasłużony Działacz Kultury, Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Był laureatem wielu nagród m. in. Nagrody Ministra Kultury i Sztuki: „Za zasługi na polu ochrony i konserwacji Zabytków”, „Za pracę w służbie muzealnej”. Najwięcej radości sprawiła mu nagroda Miasta Krakowa za pracę w dziedzinie Kultury, przyznana w 1988 roku.

Odseidi od Nas człowiek niezwykle, Człowiek wrażliwy z gruntu prawy i dobry, o wysokiej kulturze osobistej, pełen taktu i życzliwości, zawsze czuły na kłopoty i ludzkie niedole, starający się być nie tylko wyrozumiałym przełożonym lecz kolegą i przyjacielem, na którego można liczyć w każdej sytuacji.

Trudno jest mówić o Dyrektorze Łudwikowskim w czasie przeszłym, trudno uwierzyć, że nie ma Go już wśród nas. Odszedł — lecz w naszej pamięci i sercach pozostanie na zawsze.

WACŁAW PASSOWICZ